

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Institutio Vitæ Ad Exemplar Passionis Domini Et Salvatoris Nostri

Sgambata, Scipio

Dillingæ, 1686

Cap. IV. Voluntatem nostram, quæ malum fugit, nusquam alibi tutum
perfugium, quàm in Passione Salvatoris habituram.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53753](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53753)

deprecari vellet, ac luere, & ob scelus hominis sub homine iudice Deus homo factus, ac reus constitutus, supplicio plecteretur. Hæc proculdubio tanta sunt, ut necesse sit, voluntatem nostram hujus bonitatis ac beneficij abyssu absorberi.

CAPUT IV.

Voluntatem nostram, quæ malum fugit, nusquam alibi tutum perfugium, quàm in Passione Salvatoris habituram.

Ingredere in petram, & abscondere in fossa humo. Verba sunt, quibus nos hortatur Isaias, ut cum nos undique tot malis urgeri videamus, ut nulla ex parte effugiū pateat, quoniam in cœlum evolare non possumus, dum hujus corporis pondere deprimimur & gravamur, quod unum restat, in terram ipsam subeamus, & hîc latibulum quæramus; aliud enim nihil ei superesse videtur, qui & undique prematur, & in cœlum evadere nequeat, quàm ut sub terram se recondat. Terra autem hæc, & petra Christus est, terra
C
viven-

Isai. 2.
v. 10.

Psa 128. tot vulneribus foderunt, & supra cuius
v. 3. dorsum araverunt peccatores; petra, quæ
Psa. 103. tutos recessus & latebras habet, in quas,
v. 18. qui se receperit, nullum hostem, nullum
 malum timeat. Quemadmodum igitur
 ostendimus, voluntatem nostram, si bo-
 num quærit, nullibi id inventuram magis,
 quàm in Domini Passione, ita nunc osten-
 damus, eandem, si malum fugit, nullibi cer-
 tius ac tutius habere posse perfugium, quàm
 in eadem Domini Passione: ut, si minus
 amor, quod deberet, ad eam contemplan-
 dam nos alliciat, certè timor cogat, &
 utrinque compulsi tam salutarem institu-
 endæ vitæ normam à nobis abdicare ne-
 queamus. Id verò, ut certum ponimus,
 inter hujus mundi mala voluntatem no-
 stram esse cervæ instar, aut damulæ, quam
 undique venatores & canes circumst-
 ant, quæ, cum ab omnibus eripere se fu-
 gâ cupiat, nec possit, trepida & timore
 amens, non rarò à minore ad majus pe-
 riculum se vertit, & canem fugiens in ve-
 nabulum se induit. Operæ pertium est
 videre, quænam mala sint, quæ omni ex

parte

parte nos obsident, atque ita dispicere, ut quod aliud perfugium sit, præter unam Domini Passionem, quò ex tot malis possimus evadere. Sed malorum nostrorum numerum inire quis poterit? cum Propheta omnium locò ac nomine dicat: *Circumdederunt me mala, quorum non est numerus.* Tres nihilominus ordines, & veluti classes malorum nostrorum distinguere possumus, quarum prima se habeat ut malum ipsum, quod est boni privatio: secunda ut actio, sive effectio hujus mali: tertia ut agens, & effector, à quo ea procedit actio atque effectio. Nam & mors malum, est, quia vitâ privat: & vulnus est malum; quia mortem affert: & malus hostis, qui vulnus infligit. Ordiamur à primo: Malum ipsum, quod boni privationem esse descripsimus, etsi multiplex est, quod à nobis timetur, tamen brevitatis causâ duplex tantùm esse dicemus, Mortem scilicet corporis, & Animæ. Nam cum bonum duplex sit, alterum naturale, alterum quod naturam excedit, erit etiam duplex summum malum; alterum, quò supernaturali bono privamur, quod

*Psal. 39.
v. 13.*

est æterna felicitas; alterum, quò bonum nobis adimitur naturale, quod est vita. Cætera verò mala ad hæc, velut initia quædam & dispositiones, pertinebunt. Hujus duplicis mali timor in nobis eò major & gravior est, quò alterum alteri sæpe conjungitur & cohæret, atque à primâ morte transitur ad mortem secundam. Gravis per sese timor est mortis, quâ simul omnia, quæ in terris habebamus, amittimus, & super omnia nos ipsos. Gravior est metus damnationis æternæ, in quâ qui semel incidit, omne miseriarum genus tamdiu feret, quamdiu Deus erit. Nullus à mortis metu temporis articulus vacat: omnis hora, omne momentum vitæ nostræ potest supremum esse: nec loci ullius, nec ætatis est ullum discrimen, ulla securitas. Damnationem verò æternam, & quæ eam consequuntur sempiterna supplicia, quàm facilè mereri possumus? Vnum verbum si excidat, unus cupidior jactus oculorum, una improba cogitatio, actum est, decretum est, perimus, nisi Deus opem ferat, à nobis nulla spes est. Eo igitur duplici timore circumdatus & obsessus David gemebat

Cir.

Circumdederunt me dolores mortis, pericula inferni invenerunt me. Quid homine miserius, inter hæc duo summa discrimina constituto, quorum alterum, id est, mortem omnino vitare non possit; alterum, id est, damnationem (suis viribus) multò minus? Quid agat? quò se vertat? Ad medicos confugiat, qui potionibus & curationibus mortem arceant? Frustra est. Æsculapius sibi ipse non profuit: Hippocratem & Galenum citiùs, quàm voluissent, mors rapuit: quid ab ijs alij sperent, qui ne sibi quidem opem ferre potuerunt? Scilicet, *medici suscitabunt.* Sed *Psa. 87. v. II.* si mortem vitare non possumus, saltem æterna supplicia, quæ nobis ob nostra commissa debentur, vitare possemus. Ne id quidem; nam quibus officijs, quibus supplicijs culpam semel admissam expiare, aut compensare conabimur? Deum, Homines offendimus, Infinitum Numen, inæstimabilem Majestatem, Dignitatem omni humanæ mentis cogitatione majorem, infando ausu læsimus, imminuimus, violavimus. Quicquid obsequij rependamus, infinitis partibus minus est; Injuria

ria enim è personæ offensæ dignitate pensatur ; Satisfactio dignitatem suam omnem è satisfaciente desumitur ergo nec nos nobis in eo possemus opem ferre, nec quisquam alius, etsi conjunctis studijs omnes pro unius culpâ homines infinito tempore

Psa. 48.
v. 8.

omne obsequij genus Deo offerrent. *Frater non redimit, redimet homo: non dabit Deo placationem suam, & laborabit in aeternum, & vivet adhuc usque in finem.*

Ne igitur salus utraque hominum esset extra omnem spem, Christus datus est nobis utriusque mortis domitor & victor, utriusque vitæ assertor & vindex, qui salutari sua Passione nos ab utraque morte defenderet, ut, quamdiu eum sequimur, il-

1. Cor. 15
v. 55. ludere utrique possimus ac dicere: *Ubi est mors (id est prima) victoria tua? Ubi est mors (id est secunda) stimulus tuus?* U-

tramq; enim Mortem Dominus sua morte superavit, & re ipsâ præstitit, quod mi-

Ose. 33.
v. 14. natus fuerat. *O mors, ero mors tua, morsus tuus ero inferne!* Nullum igitur ali-

ud habes effugium anima, tuarum maximè culparum memor, quò ab inferorum metu evadas, nisi Passionem Domini, si

tamen

tamen eam non otiosè contemplaris, non fide mortua credis, sed sequeris, sed constanter imitaris. Nam si *Oportuit pati Christum, & ita intrare in gloriam suam,* *Luc. 24. v. 26.* multò magis te oportet pati, & crucem ferre post ipsum. *Si enim sustinuerimus, & conregnabimus.* *2. Tim. 2. v. 12.* Mortis verò corporeæ metum eòdem confugiens facilè evades. Primùm, quia cum Christo mori tibi non erit metus, sed votum, & spes, & lucrum: deinde quia vita, ad Dominicæ Passionis exemplar traducta, nihil habebit illecebrosum, quo tetrahat ac teneat, ut mori nolis: postremò, quia tã strenuis & impavidis cogitationibus te armabit Dominicæ Passionis exemplum, ut mortem sis ultro provocaturus, beatam appellaturus, & cum Andrea dicturus: *O bona crux, tam diu desiderata!* Sic apparet, extrema hæc mala, Mortem & Æternam damnationē non posse vitari, nisi ad Domini Passionem confugeris. Altera classis malorum in actione consistens, ut rem nunc ita vulgariùs definiamus, illa complectitur, quæ aut animo, aut corpori cœterisque externis bonis molesta sunt: velut animo

peccata, vitia, errores, passionēs, perturbationes: Corpori ac bonis externis morbi, ictus, vulnera, deformationes, jactura, infamiae, exilia, orbitates. Hæc omnia ideo mala sunt, quia aliquam actionem significant aut inferunt, quâ bono aliquo privamur, quod bonum non est finis (sicut Mors, atque Æterna damnatio ipso fine nos privant) sed medium ad finem. Corpus enim & bona externa media sunt, quibus bene, ac feliciter vivamus in hac mortali vita. Animi verò bona sunt, quibus altiore illam felicitatem, ac vitam adipiscimur. Ille autem, qui vitam instituit ad Dominicæ Passionis exemplar, cum Apostolo dicit: *Christo confixus sum cruci: vivo autē jam non ego, vivit verò in me Christus.* Itaque omnem bonorum externorum, & corporis jacturam lucrum putat, instructus altiore quadam sapientia, quâ docetur intelligere, quid ei expediat magis, & quibus bonis indigeat. *Quam mihi fuerunt lucra,* inquit Apostolus, *hæc arbitratus sum propter Christum detrimenta. Verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam*

Gal. 2.
v. 19.
& 20.

Phili. 3.
v. 4.

entiam Jesu Christi Domini mei. Quoad
utraque igitur mala extra metum, & ex-
tra sensum est. Sed quia is apex perfectio-
nis non omnibus contingit, & multi vel
audire horrent ejusmodi abnegationes, ac
detrimenta rerum omnium, quæ si semel
degustarent, in polterum Apostolo subscri-
bere non timerent: satis erit pro omnibus
dixisse, non aliam magis esse contempla-
tionem, quàm noster animus adversus om-
nia mala externa & interna armetur, ac
roboretur, quàm Dominicæ Passionis, ut,
qui hoc exemplo non proficit ad virtutem
& constantiam, ejus animi planè sit de-
sperata curatio. Superest tertium malo-
rum genus, in quo ipsos, qui nos insectan-
tur, diximus posse numerari: qui sunt,
Deus criminum nostrorum vindex, An-
geli ejus ministri, Homines æmuli, insi-
diatores, infensi, blandi, deceptores, Dæ-
mones postremò cruenti & capitales ho-
stes, latrones, calumniatores, omnium
nobis malorum auctores. Adversus hanc
aciem, instructam in perniciem nostram,
nihil habemus salutaris & præsentius
Domini Passione, quæ Deum placat, An-
gelos

gelos nobis conciliat, homines ac Dæmones vel compescit, vel ex ijs infensis dat nobis referre victoriam. Quò igitur aliò se conferat volùtas nostra tot malis undique instantibus, quàm ad hoc unum per-fugium Dominicæ Passionis?

CAPUT V.

*Intellectum nostrum nullibi posse
conquiescere, nisi in Domini Passione
meditanda.*

Nihil arbitratus sum me scire inter
 1. Cor. vos, nisi Christum, & hunc Cruci-
 2. v. 2. fixum. Hoc de se ille Apostolus loqui-
 tur, cui supremam Theologiæ, ac Sapi-
 entia Christianæ laudem nemo non de-
 fert; qui vivens ad tertium usque cæ-
 lum raptus ea vidit, quæ nemo unquam
 2. Cor. cogitaverat, ea audivit, quæ referre non
 12. v. 4. potuit. Necesse est igitur, summa totius
 Sapien-tiæ Christianæ in Christi Domini
 Passione consistat, quandoquidem Pau-
 lus, qui omnia ab ipso Christo accepit,
 Gal. 2. cui nec Petrus quicquam addere potuit,
 v. 6. quod ipse à Christo non antè didicisset,
 nihil